

עלון מס' 997 בראשית כו' תשרי תשפ"ו

שבת מברכין
חודש חשוון

ראש חודש בימים רביעי וחמישי
המועד יהיה בליל רביעי,
בשעה 01 בלילה, 54 דקות ו-8 חלקים

ישא ברכה

יוצא ע"י אברכי הסלל שבמוסדות "יגל יעקב", חולון
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג יוסף מזגרבי שליט"א

שהחיינו!

יעשה שלום עלינו

ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. בריך רחמנא דסייען מריש ועד כעאן לסיים את חמשת חומשי תורתנו שבכתב ולקיים הדרן עלך אורייתא קדישתא, למשמש ולטעום מדבשה ומשמנה של תורתנו הקדושה כמאמרם ז"ל בגמרא בעירובין (נד:) על הפסוק דדיה ירוון בכל עת, מה דד זה כל זמן שהתינוק ממשמש בו טועם בו טעם חדש אף תורתנו הקדושה כן, ועתה ניצבים אנו שוב בפתחה של תורתנו הקדושה בפרשת בראשית, כאשר בכל שנה טועמים מחדש מצוף דבשם של מפרשי התורה איש איש לפי דרכו, מאורי החסידות לצד מאורי ספרד, בעלי המוסר לצד ראשי הישיבות איש איש והארותיו וניצוציו בביאור פסוקי התורה. והנה בפרשתנו קוראים אנו על בריאתו של האדם, "נעשה אדם" הוא נזר הבריאה, הוא החתן שבשבילו הכין הבורא את העולם מתוקן לסעודה, ואף על פי שחז"ל דרשו על המילים "נעשה אדם" שלימד הקב"ה את האדם דרך ארץ שאפילו הגדול מלך בקטן וכו', רמז גדול יש כאן!

בעלי המוסר כותבים שהחיה המסוכנת ביותר שיש בעולם הזה הוא "האדם" משום שכל הרעות המסוכנות מצויים בו, הכעס, הגאווה, הקנאה, החמדה והרוממות, והלא כולם מסוגלים להוציא את האדם מן העולם. ודי לנו במה שאנו שומעים וקוראים ורואים בכל יום מה תוצאותיהן של המידות המגונות ואלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו, ומפורסם הענין שהאדם עיר פרא יולד ויצר לב האדם רע מנעוריו, ופירש הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זיע"א שבמילים "נעשה אדם" יש רמז! נפלא ומתוק למתבונן! ניגש הקב"ה לאדם ואומר לו: בוא ואעזור לך, הבא להסתר מסייעין בידו. אני יסייע בידך ויחד "נעשה אדם" נבנה את קומתך השלימה במידות, בדרך ארץ, בכבישת הרע. שהרי אין לאדם בעולמו כלום חוץ מאשר לשבר את הטבע. בוא ונבנה "אדם" בתורה ובמידות כי אם אין דרך ארץ אין תורה, וכדי להבין במשהו מהו "אדם" אציין למעשה שסיפר המגיד הגר"ש שבדרון זצ"ל, שפעם התלווה להגאון אבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל לביתו והנה רואה הוא את הרב הגדול יושב ליד הרבנית ומספר לה היכן היה, מתי היה, כמה זמן חיכה לאוטובוס, מה אכל ועם מי דיבר ולאחר שסיים שיחתו פנה לרבי שלום "הנדהם": ראתה מה עשיתי? רוץ ועשה כן גם אתה לאשתך... כל מי שנשוי מבין שרק בעל מידות יכול לנהוג כן ומשם יקיש אדם להתנהגות עם חבריו לכולל או לעבודה, לשכניו, למכריו ולכל מי שצולם אלוקים לו, אין חשיבות לתורה ללא מידות, על אחד שכזה כבר אמרו חז"ל: "מוטב שלא בא לאור העולם" וראוי לקבוע זמן יומי ללימוד המוסר וכפי שנהגו גדולי ספרד כהגאון רב רבנן רבי עזרא עטיה זיע"א שהיה פותח את הלימוד בספרי מוסר ויראה כי הם חיינו ואורך ימינו. יזכה אותנו ה' למאור שבתורה שיחזירנו למוטב לתקן מידותינו ונזכה לחורף בריא, מלא וגדוש בתורה, ביראה ובעבודת ה' ונשמע קול מבשר ואומר בשנה זו, אכ"ר.

ימים גדולים וקדושים עברנו. לא לחינם נקרא חודש זה בפי חז"ל ירח האיתנים על שם החגים והמצוות המרובות בזה החודש. הלב מרנין עת אנו עומדים בפתח מחזור חדש של קריאת התורה ובפינו תפילה: תחל שנה וברכותיה. בשבת קודש זו נקרא א"ה את הפרשה הראשונה בתורתנו הקדושה, פרשת בראשית, בה מתוארת בריאת העולם. עולם קסום ונפלא שחוכמה עצומה טמונה בו. בשישה ימים ברא הקב"ה ישתבח שמו לעד את עולמו, וביום השביעי שבת וינפש. ביום השני אחרי שברא ה' יתברך את הרקיע והבדיל בין המים העליונים והתחתונים לא נאמר "כי טוב" כמו בשאר הימים, ונשאלת השאלה מדוע? מה נשתנה היום השני משאר הימים שנאמר בבריאתם "כי טוב"? מגלים לנו רבותינו, שכיון שנבראה גם המחלוקת ביום זה, לא אמר הקב"ה על היום השני כי טוב, ללמדנו עד כמה מגונה ומאוסה היא ועד כמה צריכים אנו להתרחק ולברוח ממנה במסירות נפש וגוף, אף אם הדבר קשה ולא נוח, אף אם יגרם לנו הפסד או צער כלשהו. ובואו תקראו מה כתב הגאון הקדוש רבי אלחנן מקאוונא זצ"ל לבני קהילתו: "הנני מתחנן מכם לשמור את השלום בתוכם, לבקש שלום ולרדוף שלום, כמו שכתוב: 'בקש שלום ורדפהו'". וכמו שידוע לכם עד כמה הייתי משתדל בכל כוחי למען השלום, ואיך שויתרתי לפעמים על כמה עניינים מפני דרכי שלום, גם אם בגלל זה הייתי גורם לפעמים להביא עלי איזה חשדים וערעורים מן הצד, ולא השגחתי על כל זאת מפני מאמרי רז"ל הרבים והעצומים במעלת ושבח השלום, שהם הכריעוני לבקש שלום על כל פנים, והשלום שלו ישים עליכם ברכה מרובה ושלום רב". אחים ואחיות יקרים, בואו ונצל את ההתחלה החדשה, נפתח בשלום ונרבה בשלום, נושיט יד לשלום ונרדוף אחריו, ויהי רצון שיתקיים בנו: "עושה שלום במרומיו הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ואמרו אמן".

זמני כניסת ויציאת השבת

שבת	ת"א	י"ם	חפה	ב"ש
כניסת שבת	17:47	17:49	17:47	17:48
יציאת שבת	18:36	18:38	18:37	18:38
חשיכה	19:14	19:18	19:15	19:17

הפטרת השבוע

הפטרה: כה אמר האל (ישעיהו מ"ב, ה-כא)

מטעמים לשבת

חידושים לפרשת השבוע

סיפור לשבת

פעם פגשו את רבי ישראל חיים קפלן זצ"ל ראש ישיבת מונסי בארה"ב, כשהוא גונח ונושם בכבידות ופניו חיוורים. מקורביו נבהלו ושאלוהו מה קרה לו? השיב מתוך כאב עמוק: אילו ראיתם את ראובן תופס סכין ונועצו לתוך לב שמעון ורוצחו, האם ליבכם היה ממשיך לדפוק כרגיל, וצבע פניכם לא היה משתנה? הנה ראיתי מקודם איך שאדם אחד בייש את חבריו ברבים, וידוע פסק חז"ל על אדם זה, ולמה החשיבוהו...

באחת הישיבות נהג להתפלל בשבת אחד הדיינים. באותה תקופה עמדה על הפרק שאלה הלכתית ציבורית אשר העסיקה רבים. דיין זה פסק להקל, ולא הצטרף לאותם שפסקו לאיסור. כמה מבני הישיבה שלא היתה דעתם נוחה מפסק דינו, שמרו לו טינה. עד שבאחת השבתות כשבא כמנהגו להתפלל, קם בחור אחד והביע דברי זעם על דיין זה. כשנודע הדבר לרבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, הביע את דעתו על אותה תקרית באחת משיחותיו ואמר: שפכו דמו של אדם מישראל בקרב קהל ועדה. וידוע מאמר חז"ל שהמלכין ברבים כאילו שופך דמים. ושמה תאמרו, בודאי זה שביישו פעל ועשה מחמת אהבת האמת ויראת ה' בערה בקירבו, וקיים מצוות "הוכח תוכיח" מחמת שדיין זה פגע בכבודו של הקב"ה? - אין הדבר כן, שקר הוא! אינו אלא אחיזת עיניים. אין הדבר נובע מיראת שמים, אלא שורשו מידות רעות! וביאר דבריו: קיום ונשאל את אותו מבייש, בשעה שאתה בעצמך נכשל בעבירה, האם אתה צועק על עצמך בתוכחת מוסר בלב מר, כשם שזעמת על אותו דיין שנכשל לדברך? - ודאי שלא! שהרי על חטאך שערי תירוצים לא ננעלו, על פשעיך אתה מכסה, מלמד זכות, אינך גוער ביצרך. ואילו בחטאי הזולת אתה קם כארי נוהם. מה מסתתר מתחת להנהגה סותרת זו? - הוי אומר: מידות רעות!

בישיבה מסויימת היו נותנים מענק כספי כדי לעודד את סדר לימוד המוסר בקרב התלמידים. אך היו שם כמה בחורים שלא מילאו את חובתם כראוי, למרות שהיו בין מקבלי המענק. באו ושאלו את רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל משפיע דשיבת מיר ופוניבז': הכדאי לקנוס את התלמידים המתרשלים הללו, ולהפסיק או לקצץ בסכום המענק הניתן להם, או שיש לחפש עצה אחרת? השיב רבי יחזקאל: כל פגיעה בכבודו של אדם, המתבטאת כמקרה דידן בהפחתת המענק הניתן לו, עלולה להכניס בליבו זרע של קפדנות ורוגז, אפילו אם הוא משוכנע שהפוגע עשה עימו כדין וכהלכה. לגרום במזיד שבני אדם יהיו מתהלכים עם רגשות של קפדנות, דבר רע ומר הוא, וקשה מאוד להוציא מלב אדם איזו קפדנות אשר חדרה אל ליבו. על כן העצה היעוצה במקרה דידן - הגדלת המענק לכל הממלא חובתו כראוי, בזה לא יפגע אף אחד, ונצלח לעודד את השומרים על לימוד המוסר.

פעם נכנס אל רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, תלמיד חכם אשר ליבו בער לקודשי ישראל, ופרש לפניו תוכנית שיעור, אשר לדעתו אפשר לפעול בכך גדולות ונצורות לחיזוק הדת. הרגיש רבי יחזקאל כי בביצוע התוכנית יהא עלול מאן דהוא להיפגע, קם על רגליו והצהיר בהתרגשות: כך מקובלני מרבנותי, בנין בית המקדש יבטל, אם בנייתו עלולה לפגוע באיזה אדם מישראל! שמע השואל התגובה, והתוכנית נגזזה.

נוהג היה רבי סלמאן מוצפי זצ"ל מגדולי הקבלה שבדור, לפקוד את קברות הצדיקים שבגליל, ולעורר רחמים על כלל ישראל. לאחת ממסעותיו נרשמו חמישה עשר איש. הרכב שיועד לנסיעה הספיק לארבעה עשר איש בלבד. משהודיע האחראי את הדבר, אמר אחד הנרשמים כי אינו מרגיש בטוב. פנה רבי סלמאן אל המארגן ושאלו: רציתי לדעת מה היית עושה אם כל החמישה עשר איש היו מעוניינים לנסוע? השיב המארגן: הייתי מזמין מכונית נוספת ובלבד שלא יקופח אדם. שמח רבי סלמאן למשמע התשובה והגיב: יפה אמרת, את המשפט הזה רציתי לשמוע ממך. צריכים אנו להיות זהירים שלשום אדם לא יהא צער ועלבון בגללנו.

(הזהרו בכבוד חבריכם)

"בזעת אפך תאכל לחם עד שובך אל האדמה" (ג,יט)
כתב רבינו אביר יעקב אבוחצירא זצ"ל, בסיפרו "פיתוחי חותם", שפסוק זה יכול להתפרש לטוב ולרע, לרוחניות ולגשמיות. הכיצד? ידוע שהתורה קרויה לחם, ככתוב "לכו לחמו בלחמי", והעולם הבא קרוי ארצות החיים, וכן אמרו כי כל ישראל יש להם חלק בו, מן הכתוב "לעולם יירשו ארץ". ועתה, יחליט האדם מהו חלקו בעולמו: יש העמלים כל חייהם להוציא לחם מן הארץ, כפשוטו. ואז אין להם מנוח ומרגוע, לא בעולם הזה - ולא לעולם הבא, "עד שובך אל האדמה כי ממנה לוקחת". ויש כאלו המתעלים לפירוש הרוחני: בהתייגעם בתורה המשולה ללחם, עד שוב נשמתם לכור מחצבתה ולנועם העליון, כי ממנו לוקחה, חלק אלוך ממעל. וישראל קדושים, אוחזים בזה ובזה, עמלים לפרנסתם - אבל אינם שוכחים שהעיקר הוא קביעת עתים לתורה, לזון את הנשמה.

(מעייין השבוע)
"וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים" (ג,כד)

כרובים - מלאכי חבלה (רש"י). אמר הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל: אצל המשכן נאמר: "והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת" (שמות כה,כו), ועל כך אמרו חכמינו: "כרובים - כרביא, דמות פרוץ תינוק היה להם". דבר זה בא ללמדנו, כי לכשנותנים לילד חינוך טוב וראוי, עשוי הוא להיות אחר כך ככרובים המסוככים בכנפיהם על ארון הקודש, ואילו משאין מחנכים אותו כראוי, עשוי הוא להיות ככרובים - מלאכי חבלה...

(מעינה של תורה)
"ויתהלך חנוך את האלוקים ואיננו כי לקח אותו אלוקים" (ה,כד)

חנוך תופר מנעלים היה ועל כל תפירה אמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שיש בפסוק זה יחוד וקישור כל ההיכולות בעליונים (מדרש תלפיות ענף חנוך ד"ה והוא). כתב ב"מכתב מאליהו" ב"קונטרס החסד", הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל אמר, שאין הכוונה שחנוך היה דבק במחשבות עליונות בשעת התפירה, שהרי דבר זה אסור על פי הדין, כי איך יפנה דעתו לדבר אחר, בשעה שעוסק במלאכת אחרים אשר שכרוהו? אלא תוכן היחודים שהיה מייחד, ששם ליבו ומחשבתו בכל תפירה ותפירה שתהיה חזקה וטובה, ושהמנעלים יהיו טובים למען יהנה מהם האדם אשר ינעלם...

(תורת הפרשה)
"ונח מצא חן בעיני ה'" (ו,ח)

פרשתנו מסתיימת במילים: "ונח מצא חן בעיני ה' ". מדוע התורה הקדושה מגלה זאת? כדי שנלך בדרכי צדיקים, כמו שכונת הרמח"ל זצ"ל שראוי לכל אדם שיתבונן, מה עשו אבות העולם שכך חשק בהם ה'. והנה התורה הקדושה לא מספרת לנו מאומה ממעשיו של נח, במה זכה לכך? ואמר מורינו הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל: הדברים מפורשים בהמשך הכתוב - "ונח מצא חן בעיני ה'", ואלה תולדות נח! מתי אדם מוצא חן בעיני ה', אם תולדותיו, צאצאיו, מתחנכים בדרך ה'!...

(מעייין השבוע)

חנוך לנער

זכו - שכינה ביניהם

סגולה לכל הישועות

רבי שלום, הגבאי בחצר הקודש בעלזא, קרא בפני האדמו"ר רבי אהרן את הפתקאות שהגישו הציבור לברכה ולישועה. משסיים את הקריאה, אמר הרבי: "נו, דבורה בת חנה", אף הגבאי השיב כי אישה זו כבר הלכה, והרבי לא הירפה ושאל שוב. מיד ירד אחד החסידים לחצר ושאל - מי זאת האישה דבורה? מתברר כי אכן נשארה בחצר הרבי, ומיד נקראה להיכנס שוב לחדרו הקדוש. כשנכנסה לחדר, שאלה הרבי: "היכן לומד הילד החולה ששמו כך וכך?". "בבית הספר", השיבה. "והיכן למד קודם?" - הוסיף הרבי לשאול. גמגמה האישה והתקשתה להשיב, אך הרבי ענה במקומה: "ודאי למד בתלמוד תורה, ומדוע הפסיק ללמוד שם?". השיבה האישה: "מה יכולתי לעשות? בעלי רצה שילמד דווקא בבית ספר". סיכם הרבי הקדוש את הדברים באומרו: "ישוב הילד ללמוד בתלמוד תורה, ואז יהיה בריא ושלם, וגם בעלך יהיה בריא!".

כמה הורים מתברכים ברוב שפע טובה וברכה, חיים חן וחסד רק בזכות בניהם? מי יכול לפעול ישועות יותר מתינוקות של בית רבן - הבל שאין בו חטא? עד שאדם ילך ויחפש מקובלים וברכות מפוקפקות, ישים בניו בתלמודי תורה, וזכות תורתם תגן ותושיע בעבור ההורים, האחים, האחיות וכלל המשפחה לישועות גדולות ברוחני ובגשמי, ולמי שמפקפק - הרי הזמנה מפורשת לניסיון...

והמציאות תוכיח!

עשה לך רב

שו"ת מנחת דה"ח
הרב יוסף מונרבי שליט"א

מסירות באהבה

בספר "עולם חסד יבנה" מסופר מעשה שרבי יהודה צבי מלצר רבה של רחובות, בנו של מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, למד בבחורתי בשיבת "בית יוסף" דנובהרדוק. הימים עת מלחמת העולם הראשונה, וסכנה ריחפה על כל צעיר שהתהלך ברחוב ללא תעודת שחרור, דבר שעלה בהון רב ובמאמצים מרובים. אמו הרבנית עשתה מאמצים וציידה את בנה בתעודת שחרור. לאחר שהכרטיס היה בכיסו, עלה לרכבת ונסע לשיבה. תוך כדי נסיעה, באחת התחנות נכנסה פלוגת חיילים והחלה לערוך ביקורת, אם הנוסעים אכן ממלאים חובתם בשיירות צבאי, או שיש להם לפחות כרטיס שחרור. והנה מבחין רבי צבי יהודה באחד מחביריו בשיבה שגם הוא נוסע ברכבת. ניגש אליו ושאלו אם יש בידו תעודה שיוכל להציגה עתה. והשיב הלה בשלילה. פנה אליו רבי צבי יהודה: "אם כן, הרי הינך מסכן את חיך. הואל וקח ממני במתנה את התעודה שלי". סרב הבחור ואמר: "אם תיתן לי את התעודה שלך, אצא אני מסכנה, ואילו אתה תסכן חיך, או במקרה הטוב יגייסוך וישלחוך לחזית האש, הרי חיך קודמים לחיי חברך". הפטיר רבי צבי יהודה: "אין דבר, הרי אני בנו של רבי איסר זלמן מלצר גאון ישראל, ששמו הולך לפניו, אם חלילה אתפס, כבר ימצאו יהודים טובים אשר לא יחסכו כל מאמץ לפדותני ולחלצני, ואילו אתה אם תיתפס מי ידאג לך". השתכנע הבחור ונטל את התעודה לצמיתות. ההצלחה האירה להם פנים ואנשי הביקורת לא הגיעו אליהם. לאחר זמן כאשר חזר רבי צבי יהודה לביקור בבית הוריו בסלוצק, שאלה אותו אימו, אם אכן נזקק להשתמש בתעודת השחרור שהשיגה עבורו במאמצים רבים. הבן, רבי צבי יהודה לא השיב ברור. חזרה אימו ושאלה בתקיפות: מה עם התעודה, האם אבדה לך, או שקרה עימה משהו אחר? בלית ברירה נאלץ הבן לגלות לאימו את כל האמת. נדהמה אימו ורטנה: עדיין לא יצאתי מן החובות שעלתה לי התעודה, ואתה כבר הפקרת אותה! ברם, למרות הכל, אשיג תעודה נוספת, אולם הפעם אחזיק אותה בבית, והיה אם חלילה תיתפס בדרך, תאמר: "תעודת השחרור נשארה בבית הורי". ישלחו מברק ואני אסע מיד ואביא את התעודה. האם השיגה תעודה נוספת. לאחר שרבי צבי יהודה הבטיח נאמנה לאימו שהפעם ישמור על התעודה, ניאותה האם למסור לידיו את התעודה. הרב צבי יהודה מלצר פעל הרבה, מעבר לנדרש, וסיכן חייו למען חבר. זהו לימוד עבורנו עד כמה עלינו להיות נכונים לעשות למען בן הזוג, כי בנישואין החיוב הוא גדול הרבה יותר.

וידועים דברי המהר"ח (הובאו על ידי הגר"ש וולבה זצ"ל) שעיקר החסד הוא בביטו של האדם, וככל שנרבה בפעולות למען בן/בת זוגנו, הנתינה מקשרת ובונה, והיה חיינו מתוקים בכפליים.

ומאמרי חז"ל?

מותר (אלא אם כן הוא מקפיד שלא להכניס שום דבר הנדפס בכתב אשורי לבית הכסא).

האם מותר להתעמל מס' דקות לפני שחרית,

כאשר הדבר גורם לו להיות ערני בתפילה?

כל זמן שעושה זאת לצורך התפילה הוא בגדר הכנה לתפילה ומותר.

מי שעובד רחוק מביתו ומתחיל עבודתו

מוקדם, ואם יתפלל במקום מגוריו יאלץ לעזוב

את בית הכנסת לפני סיום התפילה, האם מותר

לו לנסוע לבית הכנסת בקרוב למקום עבודתו?

מותר.

אחד תמונה של אביו וזקניו הקדושים זיע"א בשירותים וגער בבני הבית ולא מצד איסור אלא זילותא.

האם מותר בבית הכיסא לחבר לחנים על

קדיש, כאשר רק מהרהר את מילות הקדיש?

אסור לעשות כן. ופעם אחד הגדולים קרא בבית הכסא שהמשקה שתיל בתמיסת בשר המבושל בחלב ממחר הדבר בשליש מזמן גידול העז ומיד מהרהר בהלכות בשר וחלב והנאה מהם וכשהרצה את הדברים לרבו אמר לו: אמת שהוא חידוש יפה אך יש לו ריח של ביה כסא והוא הדין לכאן.

האם מותר לקרוא בבית הכסא ספרי

היסטוריה וכדו', שלפעמים מופיעים בהם פס'

הבא"ח כתב נוסח שצריך לאומרו מי שאומר

קדיש על נפטרים שאינם קרוביו, וכתב לאומרו

בסוף היום, האם הכוונה לפני השקיעה או לפני

השינה?

מתי שמסיימים לומר קדישים באותו יום.

האם חזן יכול לעבור לפני התיבה כשחליפתו

על כתפיו בלי להכניס הידיים לשרוולים?

האם יעמוד כך לפני גדול הדור? בחתונה או

באירוע חשוב? ואיך יעמוד כך לפני אדון הכל?

האם מותר להכנס לבית הכיסא עם תמונה

של רב?

סיפר לי האדמו"ר רבי אלעזר אבוחצירא

זצ"ל שפעם ביקר בפאריז וראה בבית עשיר

אל תקרי הליכות אלא הלכות

וכן היה נוהג רבינו האר"י ז"ל. וכל זה לפי הקבלה, אבל מי שקשה לו לקרוא כסדר הזה, יקרא כל פרשה (פתוחה או סתומה) שתי פעמים מקרא ואחר כך תרגום, כיון שלפי הפוסקים הפשטנים רשאי הוא אף לכתחילה לקרוא כל פרשה שתי פעמים מקרא ואחר כך תרגום.

מי ששעתו דחוקה ומצומצמת ואין לו פנאי לקרוא לעצמו שניים מקרא ואחד תרגום, יכול הוא לקרוא בלחש בשבת את כל הפרשה עם השליח ציבור הקורא בתורה פסוק בפסוק פעם אחת ויחזור ויקראנה בביתו פעם שנית, ואחר כך יקרא פעם אחת את כל התרגום.

לאחר סיום הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום, יקרא את הפסוק האחרון שתי פעמים מקרא בלבד בלי תרגום (בנוסף למה שקרא כבר שתי פעמים מקרא) כדי לסיים במקרא. ואחר כך יקרא את כל ההפסטה של אותה הפרשה, ואף אם חל ראש חודש בשבת, או שקלים וזכור ופרה והחודש, צריך לומר את ההפסטה של פרשת השבוע.

אסור להפסיק באמצע קריאת שניים מקרא ואחד תרגום לשום דבר, אלא יקרא הכל בפעם אחת במעמד אחד, ויש טעם נכון וכמוסר בדבר זה, ורק אם הוא צמא למים הרבה, מותר להפסיק בתוך הפרשה לשתות בברכה תחילה וסוף. ועל פי הקבלה לא יפסיק באמצע הקריאה אפילו לדברי תורה.

(השבת והלכותיה)

למנהגם שורש ויסוד כלל, אלא אדרבא כל המוסיף גורע. ומי שקרא שניים מקרא בלי נגינות הטעמים - יצא ידי חובה.

יכול אדם להתחיל בקריאת שניים מקרא ואחד תרגום מיד אחרי תפילת מנחה בשבת, אחרי שקראו בציבור את הפרשה הראשונה של השבוע הבא, שמזמן זה נחשב כקורא עם הציבור. ומצוה מן המובחר לקרוא ביום שישי, ומנהג חסידים ואנשי מעשה לקרוא אותה ביום שישי בבוקר אחר תפילת שחרית מעוטפים בציצית ותפילין, ואם חל ראש חודש ביום שישי, לא יחזור להניח תפילין, אלא יקרא אותה מעוטף בטלית בלבד.

אם לא קרא ביום שישי - ישלים את הקריאה לפני סעודת שבת בבוקר, שכן ציוה רבי את בניו: אל תאכלו לחם בשבת עד שתגמרו את כל הפרשה. ואם לא קרא לפני האכילה, יקרא לאחר האכילה עד תפילת המנחה, שאז מתחילים הציבור לקרוא את פרשת שבת הבאה. ואם לא קרא עד אז, יקרא עד יום רביעי, ששלושת הימים הראשונים שייכים עדיין לשבת שעברה, ויש אומרים שבדיעבד יכול לקרוא עד שמיני עצרת, שאז משלימים הציבור קריאת כל התורה.

מי שזמנו דחוק וקשה לו לקרוא שניים מקרא ואחד תרגום ביום שישי או ביום שבת, רשאי הוא לסמוך על הפוסקים המתירים לקרוא שנים מקרא ואחת תרגום בליל שבת.

סדר הקריאה - יקרא כל פסוק פעמיים ואחריו תרגום, וכן כל פסוק ופסוק עד סוף הפרשה, ויש בזה טעם נכון על פי האמת,

חייב כל אדם להשלים פרשיותיו עם הציבור, דהיינו שיקרא כל שבוע את פרשת השבוע שניים מקרא ואחד תרגום. והפוסקים נתנו רמז לדבר: "ואלה שמות" ראשי תיבות: וחייב אדם לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום. וכל המשלים פרשיותיו עם הציבור - מאריכים לו ימיו ושנותיו. ובעונותינו הרבים ישנם שמזלזלים במצוה זאת, וראוי להעיר להם על כך.

רבינו האר"י ז"ל הזהיר מאוד על קריאת התרגום על פי הקבלה, ולכן גם מי שאינו מבין כל כך שפת התרגום, עליו לקרוא הפרשה שניים מקרא ואחד תרגום.

אם למד הפרשה עם פירוש רש"י - הרי זה נחשב כמו תרגום, וירא שמים יקרא תרגום וגם פירוש רש"י, כי התרגום יש לו מעלה שניתן בסיני וגם הוא מפרש כל מילה ומילה, ופירוש רש"י יש לו מעלה שהוא מפרש את העניין על פי מדרשי חכמינו ז"ל יותר מהתרגום. וברור שאדם לא יכול להוציא עצמו מכלל "יראי שמים", ולכן ראוי לכל אדם ללמוד פירוש רש"י ויראה כמה תועלת תהיה לו מכן. וישם אל ליבו שרש"י התענה תרי"ג תעניות כדי לפרש פירוש זה ויש בו רזין עילאין וסודות עמוקים, ובודאי שצריך זכות ללמוד בפירושי רש"י הקדושים והטהורים.

צריך לדקדק ולקרוא את השניים מקרא" בניגון הטעמים שלהם, אבל את התרגום יש להקפיד ולקרוא בלי טעמים, אותם שקוראים את התרגום בטעמים, אין

משל ונמשל

כמה שקלים. בכך אין רע, מלבד ביטול הזמן ללא תועלת. אבל אתה, אם הרווחת אלפיים שקלים, הרי זו הוכחה, כי הימרת בסכומים גדולים, כי שיחוקת כמהמר כפיית, ובאותה שעה קלה עלול היית להפסיד כפל כפליים - ועל חשבון מי? ממי היו באים לגבות את חובך? הן הריחוק הזה מראה לאיזה סיכון הכנסת את עצמך, בקלות ראש ובבלי דעת. כלום לא מגיעות לך מכות בכפליים!?" זו הייתה בכייתו של רבינו הקדוש. אם מתהום השפלות והניון יכול אדם בשעה אחת לקנות את עולמו ולנחול חיי נצח, הרי זה לאות, כמה ניתן לאבד בדקה אחת, מה משמעותה של דקה בחיי האדם! ומכאן לענייננו. במשך השנה כולה התנהלו חיינו בעצלתיים, כעל מי מנוחות. הרווחנו "שקל" רוחני פה, "שקל" רוחני שם. בשעה של לימוד, בשעה של תפילה. ואז הגיע חודש אלול, ימי ראש השנה, כיפור וסוכות וגילינו תעצומות נפש המפכים בקרבנו. שניתן ללמוד הרבה יותר טוב, שניתן להתפלל הרבה יותר טוב, שניתן להתעלות ולהשתפר בפרק זמן קצר ולהתקרב לקב"ה. ועל כך בכה רבי: "יש קונה עולמו בשעה אחת". כי מעתה ואילך, כל הימים הנפלאים שעברנו יתייצבו מולנו בתביעה: מדוע לא המשכנו להתעלות ולהתקדם כפי שהוכחנו שניתן להתעלות ולהשתפר בימים גדולים אלו. יקרותו של הזמן, שוויו ורווחיו - כמו אפשרויות הפסדיו - נגלו לעינינו בחודש אלול ובימי ראש השנה, יום כיפור וימי סוכות הנפלאים, והן מחייבות אותנו מעתה ואילך!

(משערי ארמון)

בכמה מקומות מצינו, שרבי בכה ואמר: "יש קונה עולמו בשעה אחת" (עבודה זרה י, במעשה דקטיעא בר שלום. שם יז, במעשה דרבי אלעזר בן דורדיא. שם יח, במעשה דר' חנינא בן תרדיון), ויש לתמוה: מה ראה רבנו הקדוש לבכות על כך. אדרבא, היה נכון וראוי לשמוח ולעלוז על שהם קנו את עולמם בשעה קלה. כדי להבין את בכייתו של רבי, נקדים משל. מעשה באב אחד, שהיו לו שני בנים אהובים, ערב אחד לא שבו בתחילת הלילה, כמנהגם, והאב הדואג ישב והמתין להם בדאגה. בחצות הלילה שבו השנים, והאב שאל: "היכן התעכבתם עד כה?". אמר האב: "אבי אהובי, אל נא תכעס עלי. ביליתי עם חברים, והם משכנוי למשחק קלפים. עויתי, פשעתי, אפילו הפסדתי את דמי הכיס שנתת לי בסך שלושה שקלים, אנא, סלח לי - לא אשוב עוד לשחק בקלפים, אל תאפתה עוד לחברים רעים!". והאב כרוב חסדו, סלח ומחל. עתה שאל את הבן השני: "ואתה, היכן היית?". ענה ואמר כאחיו, מילה במילה. ואף הוסיף: "למרות שהרווחתי שם אלפיים שקלים, לא אוסיף עוד לשחק, אם רע בעיניך, אביו". והנה התעכבתם האב חימה וקצף, והיכה את בנו מכה רבה מאוד. צעק הבן ומחה: "מה זאת אביו! הרי שיחקתי כאחי - והוא הפסיד, בעוד אני הרווחתי! מדוע ויתרת לו, ואותי אתה מכה מכות נמרצות?". אמר האב: "הוי, בן כסיל תוגת אביו! אחיך אומנם הפסיד, אבל כמה הפסיד? שלושה שקלים. אות הוא, כי שיחק באגורות ספורות, כמשחק הילדים בניירות ובאגוזים. יכול היה להרויח כמה שקלים, ולהפסיד

להצלחת כל התורמים והמסייעים לעלון

לעילוי נשמת האיש היקר והחשוב אבי אנוז קור בן שלמה ופרידה ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת האיש היקר והחשוב מנחם הרבנים ר' חיים אברהם בן נזירה ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת האיש היקר המזוכך ביסורים עזריא בן גוהר ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת האשה החשובה המזוככת ביסורים פריהה בת שלמה ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת האשה החשובה המזוככת ביסורים שושנה פריהה בת שלמה ת.נ.צ.ב.ה

רוצה להיות ממזכי הרבים ולהפיץ את העלון?
052-7647449

להקדשות לתרומות ולכל עניני העלון אפשר לפנות לטלפון: 052-7647449
ניתן לתרום להוצאות העלון ולפעילויות המוסדות גם דרך נדרים פלוס" מכל רחבי הארץ
למעוניינים שהעלון ישלח בדוא"ל, נא להשאיר הודעה: yeasa.beracha@gmail.com
כתובתנו: מפרץ שלמה 100 חולון

